

Г. І. Артюх
старший викладач кафедри фінансів та кредиту
Таврійського національного
університету імені В. І. Вернадського

ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОЇ САНАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах розвитку економіки більшість вітчизняних підприємств переживає фінансові ускладнення, пов'язані як із зовнішніми проблемами, такими як нестабільність політичної ситуації, недосконалість законодавчої бази, неплатежі, спад виробництва, так і з внутрішніми проблемами. Сукупність перерахованих проблем викликає необхідність постійної діагностики фінансового стану підприємства з метою ранньої діагностики кризового розвитку підприємства і вироблення захисних механізмів антикризового управління фінансами.

Окреслену проблематику розглядали такі вчені - економісти, як, О.О. Терещенко, А.М. Поддєрьогін, А.А. Албул, Є.М. Андрущак, К. В. Багацька, М.М. Головін, О. В. Манойленко, К.А. Мараховська, О.В. Мозенков, Л.С. Ситник, А.Є. Слівак, Б.М. Поляков, Н.Л. Шишкова, А.М. Штангрет та ін.

Найефективнішим механізмом запобігання банкрутству є санація підприємства. Санація підприємств - це процедура, яка є необхідною в сучасних умовах розвитку, тому що завдяки існуванню даної категорії з одного боку неплатоспроможні підприємства мають шанс бути оздоровлені, а з іншого - кредитори мають змогу повернути вкладені кошти. Але необхідно зауважити, що санація на даний час поки що не набула широкого розповсюдження в українській практиці і застосовується досить рідко. Визначальною причиною цього є головним чином необізнаність господарюючих суб'єктів, що опинилися у кризі, незадовільний інвестиційний клімат, несприятлива державна політика, а також ряд інших причин. Між тим, процедура санації має значний потенціал і може стати ефективним інструментом структурної перебудови української промисловості [1, с. 74].

Аналіз існуючих підходів до процесу санації підприємств [2], дозволив зробити висновок, що існує дві глобальні точки зору на процес санації підприємства:

1) визначення «вузьких» місць підприємства, концентрація зусиль на усуненні недоліків і проблем;

2) визначення сильних сторін підприємства, концентрація зусиль на досягненнях і потенційних можливостях.

За умов дефіциту різноманітних ресурсів керівникам підприємств доводиться вибирати між виявленням недоліків або досягнень як бази для формування своїх конкурентних переваг.

Виходячи з вищесказаного, можна зробити висновок, що розвиток і оздоровлення підприємств – це не стільки вирішення проблем, скільки використання наявних можливостей.

Схема процесу санації містить у собі чотири механізми, взаємозв'язок і взаємозумовленість яких характеризують весь процес санації, до них відносяться:

- механізм оцінки схильності підприємства до банкрутства - метою цього механізму є визначення поточного стану підприємства відомими та найбільш розповсюдженими методами оцінки схильності господарюючого суб'єкта до банкрутства;

- механізм діагностики фінансового стану підприємства, метою є одержання однозначної кількісної оцінки фінансового стану підприємства. Доцільність вибору подібної оцінки диктується легкістю економічної інтерпретації результатів: керівникові організації набагато зручніше оперувати однією кількісною оцінкою при аналізі, оцінці та розробці управлінських рішень щодо досліджуваного процесу;

- механізм прогнозування тенденцій розвитку кризових явищ, пов'язаний з побудовою економіко-математичних моделей, оскільки на основі їх використання робиться висновок про посилення чи послаблення розвитку кризи на підприємстві;

- механізм розробки комплексу управлінських рішень щодо локалізації розвитку кризи, передбачає побудову таблиць управлінських заходів, що дозволять керівництву в залежності від класу кризи, в який потрапило підприємство, розробити тактику його виведення із кризового стану [1, с. 164].

Необхідно зазначити, що інформаційним забезпеченням для перелічених механізмів є форми статистичної звітності, зокрема, баланс підприємства та звіт про фінансові результати [1, с. 170].

Сьогодні ще неможливо проаналізувати ефективність проведених санацій, їх дієвість та результативність. Але з часом, по мірі накопичення інформації, цей аспект аналізу, безумовно, займе відповідне місце в загальній процедурі аналітичної роботи.

Так, представлення процесу санації у вигляді механізму припускає розробку методологічного, інформаційного і інструментального забезпечення. Крім того, цільова спрямованість кожного з зазначених механізмів досягається розв'язанням комплексу задач, які дозволяють це зробити.

Отже, для покращення фінансового оздоровлення неплатоспроможних підприємств в Україні слід на державному рівні запровадити ряд ефективних механізмів та заходів, а саме:

- збільшити термін можливості пошуку потенційного інвестора для підприємств, справи яких знаходяться на розгляді у господарських судах, з 1 року принаймні до 1,5 років;

- підвищити інформаційне забезпечення процесів банкрутства та санації підприємств країни, налагодити ефективну систему моніторингу;

- надавати податкові пільги санаторам, які здійснюють фінансове оздоровлення неплатоспроможних підприємств;

- забезпечити систему пільгових санаційних кредитів для фінансово нестабільних підприємств тих галузей економіки, які визначені державою як пріоритетні.

Список літератури:

1. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління / Т.С.Клебанова, О.М.Бондар, О.В.Мозенков та ін. / За ред. О.В.Мозенкова. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003. – 272 с.

2. Мельник О.Г. Методичні положення з експрес-діагностики загрози банкрутства підприємства / О.Г. Мельник // Фінанси України. – 2010. - №6. – С.108-116.

УДК 336.71-026.23

М. О. Батюк
студентка, ДВНЗ «Університет банківської справи»,

В. І. Рудевська
к. е. н, доцент кафедри банківської справи
ДВНЗ «Університет банківської справи»

ОЦІНКА ПРОЦЕСІВ УКРУПНЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Важливою передумовою становлення збалансованої економіки України та її подальша інтеграція у світове господарство є розвиток банківської системи. Ефективне функціонування банківської системи є необхідною умовою розвитку ринкових відносин в Україні. Банківська система є найбільшим фінансовим посередником, що задовольняє потребу у фінансових ресурсах, як населення, так і окремих суб'єктів господарювання.

На разі банківська система України продовжує інтегруватися у світові глобалізаційні процеси, але для динамічного розвитку необхідно: укрупнення національних банківських установ шляхом злиття чи поглинань, для протистояння витісненню з ринку; вдосконалення механізмів державної фінансової підтримки банків; вихід банків на міжнародні фінансові ринки, відкриття філій та створення об'єднань із ТНБ; розробка відповідних законопроектів для посилення контролю над банківською діяльністю; тимчасово законодавчо обмежити рівень іноземного капіталу у вітчизняній